

WERKWOORDEN - DE TEGENWOORDIGE TIJD

werkwoorden
tegenwoordige tijd

Wat is een werkwoord?

Een werkwoord is een woord dat zegt wat iets of iemand doet (fietsen, roeien, slapen ...) of wat er gebeurt (sneeuwen, worden ...).

Mia **fietst** naar huis.

Het **begint** hard te **regenen**.

Liam **is** jarig.

Het onderwerp en de persoonsvorm

Het onderwerp is het deel van de zin waarin staat over wie of wat iets wordt gezegd.

Het onderwerp staat in het enkelvoud of in het meervoud (= het getal). Wanneer het getal van het onderwerp verandert, dan verandert ook het getal van de persoonsvorm.

De persoonsvorm is het werkwoord dat verandert, wanneer het getal van het onderwerp verandert.

Het kind **schommelt**. De kinderen **schommelen**.

Ik **ben** jarig. Wij **zijn** jarig.

Nu of vroeger?

Wat nu gebeurt noemen we de tegenwoordige tijd.

Wat vroeger gebeurde, noemen we de verleden tijd.

Stap 1 - zoek de STAM (ik-vorm)

helpen	wachten	vinden	wuiven	lezen	straffen
help	wacht	vind	wuif	lees	straf

Stap 2 - wat is het onderwerp?

ik	jij, hij/zij, het	wij, jullie, zij
		
schrijf de stam	schrijf stam+t	schrijf de infinitief
ik <u>help</u>	hij <u>helpt</u>	wij helpen
ik <u>wacht</u>	hij <u>wacht</u>	wij wachten
ik <u>vind</u>	hij <u>vindt</u>	wij vinden
ik <u>wuif</u>	hij <u>wuift</u>	wij wuiven
ik <u>lees</u>	hij <u>leest</u>	wij lezen
ik <u>straf</u>	hij <u>straft</u>	wij straffen

Opgelet! Als jij/je het onderwerp is en achter het werkwoord staat, schrijf je de STAM.

Jij werkt hier graag. **Werk** jij hier graag?

DUS OOK

Jij vindt het hier leuk. **Vind** jij het hier leuk?

Opgelet! In de gebiedende wijs schrijf je ook de STAM.

Vraag het aan de meester!

DUS OOK

Antwoord onmiddellijk!

WOORDEN MET -NG EN -NK

-ng

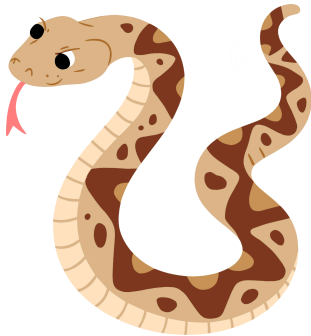
-nk

ng blijft altijd ng

nk blijft altijd nk

ng

ratelslang

nk

kerststronk

voorbeelden

zonsondergang

geschenkpapier

springkastelen

wipplank

behangen - hij behangt

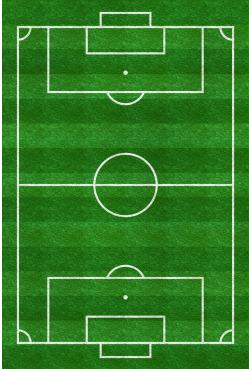
bedenken - hij bedenkt

MEERLETTERGREPIGE SAMENSTELLINGEN

• + •
samenstelling (rugzak)

Denk aan de woorden waaruit de samenstelling is opgebouwd.

voet		bal		veld		voetbalveld
	+		+		=	

voorbeelden

sportwedstrijd	rekenwerk	openluchttoneel
ophaalbrug	nagellak	dobbelstenen
beukennootjes	schrijffouten	handtassen

WOORDEN MET BE-, GE-, VER- IN COMBINATIE MET OPEN EN GESLOTEN LETTERGREPEN

be-
ge-
ver-

Ik schrijf deze voorvoegsels steeds op dezelfde manier.

be-

betalen

ge-

getallen

ver-

verlegen

voorbeelden

beslissen	gesloten	vergissen
beleven	gezinnen	verhalen
beginnen	genezen	verschillen

WOORDEN MET ONT-

woorden met
voorvoegsel

Ik schrijf dit voorvoegsel steeds op dezelfde manier.

ont-

ontbijt

voorbeelden

onthaal	ontwerp	ontploffen
ontvangst	onthouden	ontdekken
ontbreken	ontmoeten	ontdooien

WOORDEN MET ON-, TE-, WAN- EN HER-

woorden met
voorvoegsel

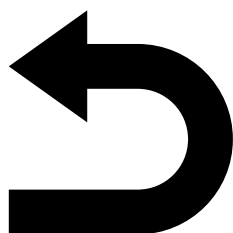
Ik schrijf deze voorvoegsels steeds op dezelfde manier.

on-

onbeleefd

te-

terug

wan-

wanorde

her-

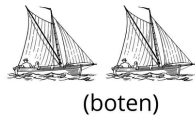
herhalen

voorbeelden

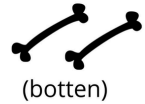
onbekend	teveel	wanhoop	herkennen
oneven	tegoed	wansmaak	herstellen
onleesbaar	tekeer	wantrouwen	herladen

WOORDEN MET OPEN EN GESLOTEN LETTERGREPEN

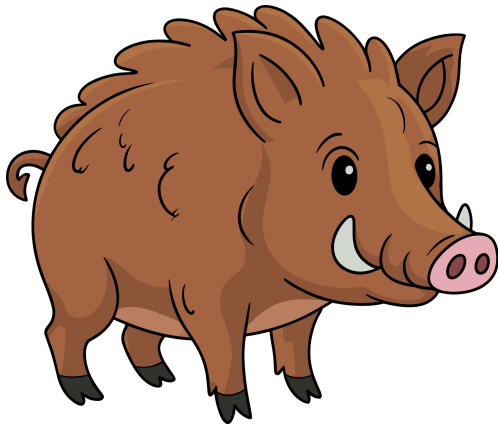
open
lettergreep

gesloten
lettergreep

Verenkelen of verdubbelen?

everzwijn

dob**b**elsteen

voorbeelden

kamertje	schit t erend
ontev r eden	komkom m er
dromenv a nger	portret t en

WOORDEN MET EEN ACHTERVOEGSEL

woorden met
achtervoegsel

Ik schrijf deze achtervoegsels steeds op dezelfde manier.

-erij

bakker**erij**

-loos

radel**loos**

-schap

gereed**schap**

voorbeelden

drukker erij	hopel loos	bood schap
schilder erij	adem loos	vriend schap
kweker erij	kans loos	weddens chap

WOORDEN OP -IG

woorden op -ig

Ik hoor de doffe klank, ik schrijf -ig.

-ig

droevig

voorbeelden

aardig	nodig	rustige
spijtig	nuttig	plezierige
grappig	stevig	zielige

WOORDEN OP -LIJK

woorden op -lijk

(vrolijk)

Ik hoor de doffe klank, ik schrijf -lijk.

-lijk

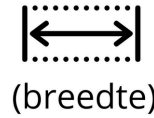
gevaarlijk

voorbeelden

vrolijk	misselijk	eerlijke
moeilijk	lelijk	makkelijke
hoffelijk	duidelijk	pijnlijke

WOORDEN OP -TE

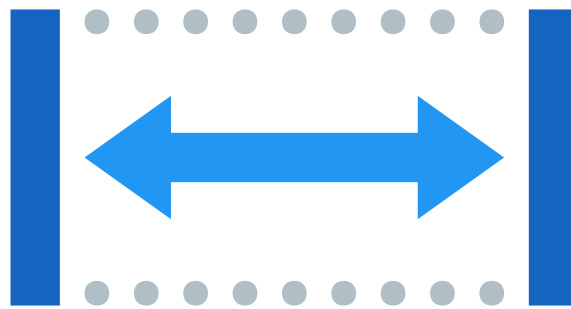
woorden op -te

(breedte)

Ik schrijf het grondwoord + te.

breed + te

breedte

voorbeelden

diepte	dikte	laagte
hoogte	warmte	grootte
stilte	leegte	lang = lengte

WOORDEN MET -CHT

-cht

8
(acht)

Na een korte klinker schrijf ik -cht.

-cht

kussengevecht

voorbeelden

onverwacht	rechtstreeks	onzichtbaar	dochtertje	schuchter
aandachtig	echtgenoot	verlichting	fietstochten	vluchtheuvel

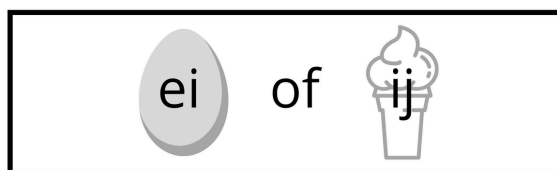
De kip **ligt** in haar hok.

Ze **legt** een ei.

Ze **zegt** tok-tok.

EI-WOORDEN

Ik onthoud de ei-woorden. De andere woorden schrijf ik met -ij.

VOEDSEL aardbei, bereiden , ei, eieren , gelei , marsepein , prei	WONEN eiland, paleis, plein, terrein	WATER fontein, (water)peil
NATUUR eik, eikel, geit, heide, kei, klei, reiger, seizoen , weide, weiland	MENSEN allebei, beide , eigen, eigenaar , eigenschap , kapitein, keizer, leider, meid, meisje, Romein, scheidsrechter	REIZEN afscheid, heimwee , reis, reiziger , sein, steiger , trein, zeil, zeilen, zeilschip
HOE? bereid , heilig, geheim, klein, steil , veilig , weinig	WERKWOORDEN bereiken , breien , dreigen , eisen , scheiden , steigeren , weigeren , hij zei	ARBEID arbeider , handleiding , heirbaan , karwei, opleiding , zeis
ALLERLEI eigendom , einde, eindelijk , eindeloos , feit , mei, oneindig , refrein		

WOORDEN MET /IE/ = I

ie

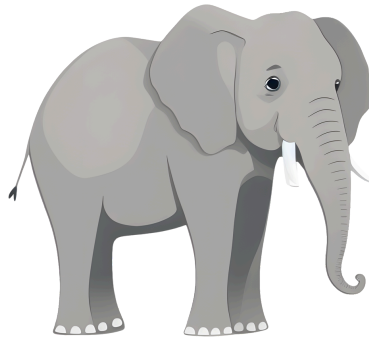
i

(kilo)

Soms hoor ik /ie/, maar schrijf ik i.

-i-

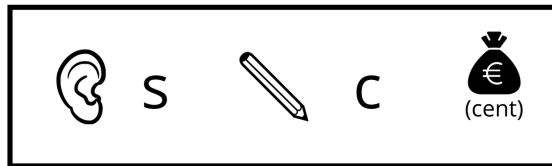

olifant

voorbeelden

figuur	gitaar	idee
ski	virus	kilo
kiwi	liter	finale

WOORDEN MET /S/ = C

Ik hoor /s/, ik schrijf c bij sommige woorden met ce en ci (onthoud Cécile).

c-

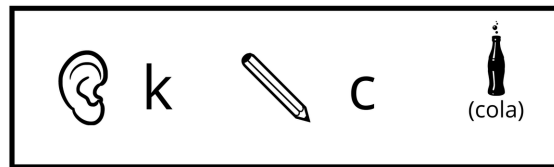

citroen

voorbeelden

cel	cirkel
cent	cinema
centimeter	cijfer

WOORDEN MET /K/ = C

Ik hoor /k/, ik schrijf c bij sommige woorden met ca-, co- en cu-.

c-

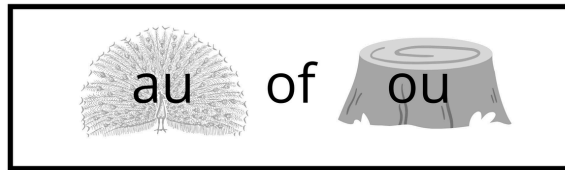

cavia

voorbeelden

c amera	c ultuur
c amping	c ontrole
c aravan	c ontact

AU-WOORDEN

Ik onthoud de au-woorden. De andere woorden schrijf ik met ou.

DIEREN kauw, klauw, pauw	MENSEN paus	LICHAAM wenkbrauw
KLEUREN blauw, grauw	VOEDSEL lauw, rauw, saus	WERKWOORDEN kauwen, klauwen, miauwen, snauwen
HOE? flauw, gauw, nauw	TONEEL applaus, pauze	ALLERLEI augustus, auto, dauw

WOORDEN MET AAI, OOI, OEI

-aai

-ooi

-oei

(haai)

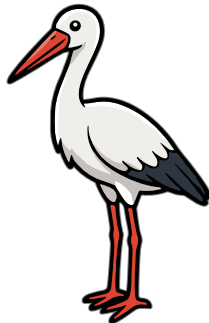
Ik hoor een /j/, ik schrijf een i.

-aai-

papegaaien

-ooi-

ooievaar

-oei-

besproeien

voorbeelden

grasmaaier	eierdooier	geknoei
draaideur	hooikoorts	gloeilamp
zwaailicht	weggoeien	vloeistof

WOORDEN MET UW, EEUW, IEUW

-uw
-eeuw
-ieuw

(leeuw)

Ik hoor /uuw/, ik schrijf uw.

Ik hoor /eew/, ik schrijf eeuw.

Ik hoor /iew/, ik schrijf ieuw.

-uw-

juwelen

-eeuw-

Sneeuwwitje

-ieuw-

benieuwd

voorbeelden

schadu uw	lee uw enkooi	vernie uw en
waarschu uw en	geschree uw	nie uw bouw
omdu uw en	snee uw vlok	splinternie uw

VERKLEINWOORDEN OP -ETJE

verkleinwoorden
op -etje

Vergeet niet te verdubbelen!

bal

balletje

voorbeelden

kar <u>r</u> etje	pen <u>n</u> etje	bril <u>l</u> etje	bon <u>n</u> etje	bruggetje
man <u>n</u> etje	ster <u>r</u> etje	biggetje	zon <u>n</u> etje	prul <u>l</u> etje

jongen - jongetje

VERKLEINWOORDEN OP -NKJE

verkleinwoorden
op -nkje

(kettinkje)

Bij woorden die eindigen op -ing, vormen we het verkleinwoord op -nkje als de lettergreep voor -ing beklemtoond is.

ketting

kettinkje

voorbeelden

koninkje	puddinkje	botsinkje
palinkje	woninkje	leuninkje

ding - ding**etje**, ring - ring**etje**, kring - kring**etje**,
oefening - oefening**etje**, tekening - tekening**etje** ...

WOORDEN MET -CH-

woorden met -ch-

Luister goed, je hoort wat je schrijven moet.

juichen		lachen glimlachen uitlachen	
kachel		lichaam	
kuchen		pochen	
goochel goochelen			

WOORDEN MET WR-

woorden met wr-

Ik hoor /vr/, ik schrijf soms wr.

wr-

wrak

voorbeelden

wraak	wriemelen	wroeging	wreed	wrijven
wroeten	wreef	wrat	wringen	wrok

vraag, vracht, vrede, vreemd, vrees, vreugde, vriend, vrij, vroeg, vrolijk, vrouw, vrucht ...

VERKLEINWOORDEN OP -AATJE, -OOTJE, -UUTJE EN -IETJE

verkleinwoorden op
-aatje, -ootje, -uutje, -ietje

Eindigt het woord op -a, -o, -u of -i, dan schrijf ik het verkleinwoord op -aatje, -ootje, -uutje of -ietje.

oma

omaaatje

auto

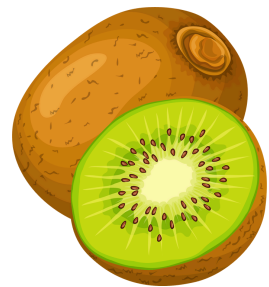
autoootje

paraplu

parapluutje

kiwi

kiwietje

voorbeelden

caviaatje

fotoootje

menuutje

bikinietje

slaatje

radiootje

tutuutje

taxietje

WOORDEN OP -IK

woorden op -ik

(havik)

-iken

(perziken)

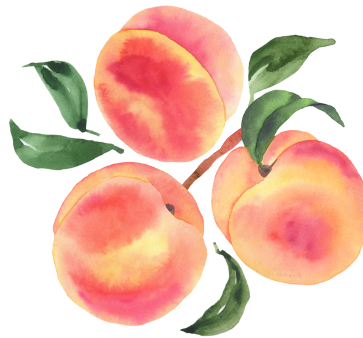
De /i/ is hier een doffe klank. De klemtoon ligt op het eerste woordstukje. Je mag de /k/ dus niet verdubbelen als je het woord in het meervoud zet.

-ik

perzik

-iken

perziken

voorbeelden

monnik	monniken
havik	haviken
grinnik	grinniken

WOORDEN MET -D/-T

-d of -t

Hoor je een /t/ aan het eind van een woordstukje? Maak het woordstukje langer dan hoor je wat je schrijven moet.

badmat

voorbeelden

hart t slag	hoofd d rekenen	ontbij t mand
sport v liegtuig	zeld d zaam	woord d soort
schat t kaart	honder d duizend	voet p ad

WOORDEN MET /ZJ/ = G

zj

g

(garage)

Ik hoor /zj/, ik schrijf g.

-ge

horloge

-g-

giraf

voorbeelden

bagage

gel

rage

gelei

garage

logeren

WOORDEN MET EEN WEGLATINGSTEKEN ' '

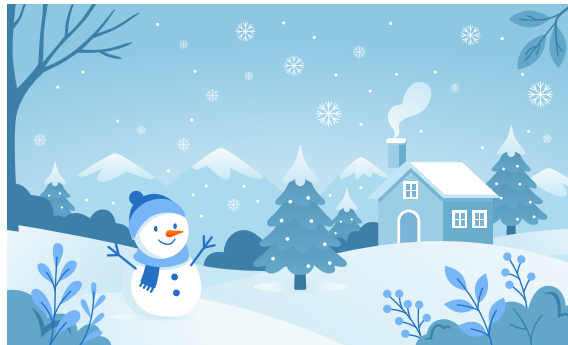
's

('s morgens)

Het weglatingsteken (') vervangt de letter(s) die je weglaat.

'des

's winters

voorbeelden

's middags	's avonds
'n beetje (een beetje)	't vriest (het vriest)
m'n ouders (mijn ouders)	zo'n plan (zo een plan)

MEERVOUDEN OP 'S

's

Eindigt het woord op -a, -i, -o, -u of -y? Dan vorm ik het meervoud op 's.

panda

panda's

kiwi

kiwi's

auto

auto's

paraplu

paraplu's

baby

baby's

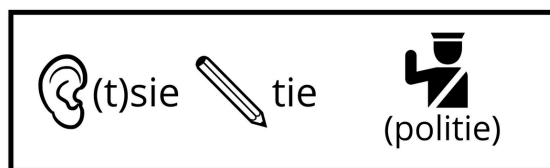
voorbeelden

villa's	taxi's	foto's	tutu's	pony's
agenda's	bikini's	euro's	menu's	hobby's

Eindigt het woord op een andere klinker, dan schrijf ik de /s/ gewoon aan het woord: families, kangoeroes, tantes, dictees ...

WOORDEN OP -TIE

Ik hoor (t)sie, ik schrijf tie.

-tie

vakantie

voorbeelden

adopt ie	medicatie	frustratie
operatie	traditie	justitie
definitie	motivatie	notitie

WOORDEN OP -TEIT

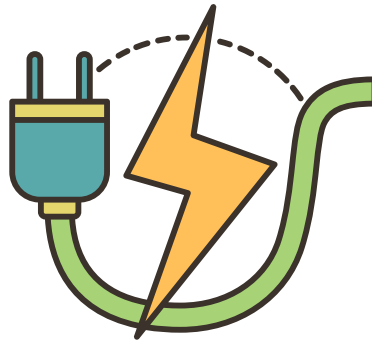
-teit

(kwaliteit)

Ik schrijf dit achtervoegsel steeds op dezelfde manier.

-teit

elektriciteit

voorbeelden

kwaliteit	activiteit	majesteit
realiteit	publiciteit	universiteit

altijd - maaltijd - bedtijd - leeftijd - zomertijd ...

WOORDEN OP -HEID

-heid

Ik schrijf dit achtervoegsel steeds op dezelfde manier.

-heid

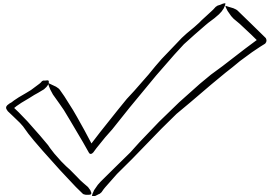
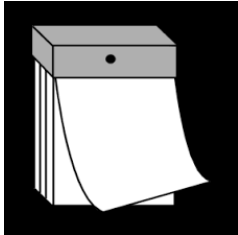

snelheid

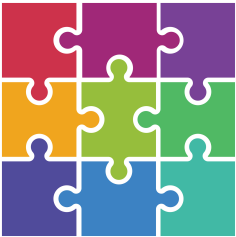
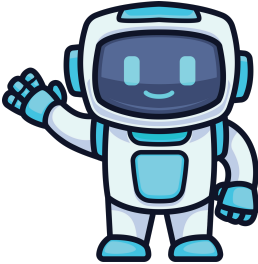
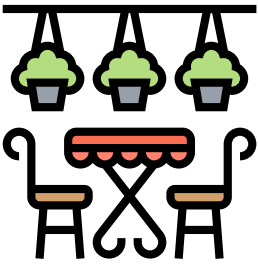
voorbeelden

boosheid	waarheid	slordigheid
beleefdheid	dankbaarheid	vrijheid
veiligheid	eenzaamheid	gezondheid

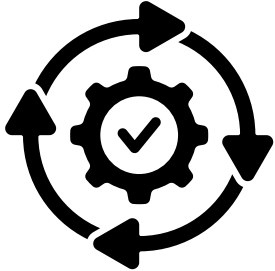
MOEILIJKE WOORDEN

absoluut		alfabet	A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z
avond		bisschop	
datum		eb	
e-mail		fantasie	
fotograaf		goochelaar	

MOEILIJKE WOORDEN

herinneren		interessant	
lokaal		loket	
motor		programma	
puzzel		rechtstreeks	
robot		terras	

MOEILIJKE WOORDEN

totaal		uniform	
voorraad		voortdurend	
zebra			